

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

L. Luciani
Samosateni Dialo
gi qui infra scrip-

to carmine suis nomi-
nibus explicantur.

ad comendam
linguam, &
facundie,
cultum nanc-
iscendum, op-
pido q̄ aptissimi.

11 B
1000000

W/93/73

LVCIANI SCIPIO INTERLOCVTORES.

ALEXANDER, HANNIBAL.

MINOS SCIPIO.

Libyce, me decet præponi, melior, quidem
sum. HANNIBAL Immo vero me,

O ALEXANDER, Iudicet ergo Minos,
qui semper iustissimus iudex est habitus. Mi.

Quies tu? Alex. hic est Hannibal Caro
thaginensis, ego autem Alexander philippi Regis filius. Mi. Per
Jouem utriusque gloriosi, sed qua de re vobis altercatio est. Alexan.
De præstantia, dicit enim is sese meliorem, quam ego, ducem exercitus fuisse.
ego vero non hoc solum, sed omnibus ferme qui ante meam ætatem fue-
re in re militari præstantiorem me fuisse affirmo. Mi. Dicat ergo
uterque pro parte virili, tu o Libyce prius loquaris. Han. Vnde
hoc me iuuat, ut hic sermonem graecum didicerim, ut neque etiam hæc
in re Alexander me superet. Illos maxime laudis dignos puto,
qui quum parui a principio fuere, propria virtute ad magnam gloriam
euasere, potentesque facti & principatu digni visi sunt. Ego cum pau-
cis quibusdam Hesperiam primum inuadens, quum subconsul essem op-
timus a fratre iudicatus, maximis rebus idoneus visus sum, tum
Celtiberos cepi, gallos deuici & quum magnos montes transmis-
grassem omnem, Heridanum transcurri, multasque ciuitates euerri, &
planam Italiam subiugavi, & usque ad suburbia Romana grassatus sum.
Totque uno die Romanos occidi, ut eorum annulos medijs men-
surari oportuerit, & ex cadaueribus fontes fluminibus fecerim,
atque hæc omnia peregi, nec Amionis dictus filius, neque deum me sine

LVCIANI

gens, aut matris insomnia narrans, sed me hominem fatebar pugnas
 bæq; cõtra duces/magna prudentia, contra milites/ magna auda
 cia, atq; fortitudine præditus. Non aduersus Medos aut Arme
 nios, qui antequam quispiam, sequatur, fugiunt, facileq; cuiquam
 eudenti victoriã tradũt. Alexander vero patris regni successor,
 & id fortunæ quodã impetu ampliãuit, qui cũ vicerit illũ miserũ.
 Dariũ apud Susim & Arbellas victoria capite, antiquã ex patre
 cõsuetudinẽ omittẽs, delabi non turpe putauit, seseque ad Medo
 rũ delicias inuitari libẽter tulit atq; in cõuiujs amicos interemisse.
 Quibus quũ morerentur auxiliari conatus. Ego autẽ patriæ æque
 dominatus sum, quæ quũ me reuocaret hostiũ magna classe ad
 uersus Lybiã nauigante parui, continuoq; me hominẽ priuatum
 dedi, & damnatus æquo animo rẽ tuli. Quæ quidẽ egi barbarus
 natus omnisq; græcorũ disciplinæ expers, & neq; Homerũ, ut
 hic, edidici, neq; Aristotele magistro eruditus, sed solũ mea natu
 ra optima sum vsus. Hæc quidẽ sunt quibus me meliorẽ Alexan
 dro esse puto. Si vero ea causa mihi hic preferendus est, q; caput
 eius diademate ornauerit, id deorũ forsan apud Macedones est,
 nõ tamen ob id præstantior hic videatũ generoso duce, & viro, q
 mentis sententia, magis q; fortuna est vsus. Mi. Hic enĩ ora
 tionẽ neq; ingenerosam, neq; ut libycum decebat, dixit. Tu vero
 Alexander quid ad hæc inquis? Alexan. Oportet quidem o
 minos hoĩ, adeo temerario, nihil respondere. Solum enĩ te nomẽ
 satis edocere potest, qualis ego Rex, qualis hic latro habitus fue
 rit. Aduerte tamẽ an parũ ipsũ superauerim. Adolescens adhuc

SCIPIO.

re aggressus regnū obtinui, & de patris mei interemptoribus vltus sum. At quū Thebas subuertissem, toti græciæ terror fui ab ea dux electus, neq; dignū putavi Macedonū regno me cōueniū esse, quod pater reliquerat, sed totū terrarū orbē sperās, durūq; putans nisi rerū oīm dominus factus essem, paucos quosdā meos eū agens in Asiā me traduxi, & ducē Theogoniū magna pugna vici. Lidiā, Ioniā & Frigiā cepi, & tandē quæcūq; transierim subiugans veni ad ipsū locū vbi darius me expectabat, infinitos exercitus agens. Post hæc o Minos nescis quod ad vos vno die mortuos miserim: Dicit enī Charon, tunc sibi scaphan insuffecisse, sed ligna quedā adiungens illorū plures transportasse, atq; hæc cōlect me periculis opponens, & in pugna vulnerari non uimens. Et vt quæ apud Tyrū & Arbellas gesta sunt omittā, vsq; ndos veni atq; oceanū mei regni tronū feci, & illorū hoīm elephants habui. Porū vero meū captiuū coegi, et scytas hoies certe nō spernendos subiugavi. Tanaim supertransiens magna equitū pugna vici, ac amicos meos remūeraui. De inimicis vltus sū. Si vero deus hoībus videbar parcendū, illis est. Nā rerū magnitudine, vt tale aliquid de me crederent, inducī sunt, tandē mors me regē occupavit. Hic vero Hannibal apud Prusiā Bitiniū exultavit, vt crudelissimo & pessimo hoī cōueniens erat, q; vero Italos vicit pmitto dicere, nā non virtute, sed malicia atq; perfidia & dolis id peregit, nūq; vero alicui⁹ claritudinis aut iusti memor sed quoniā q; deliciose vixerī viuperavit, oblitus mihi esse videt, eorū quæ apud Capuā admiserit. Ebi enī mulieribus deditus est,

LUCIANI.

& voluptatibus is vir mirabilis per belli tempus inferrebat, ego quoque ea quæ sub occidente sunt parua quidē putans, nisi versus orientē me impulissem, quid magnificū perfecissem, sed nō digna mihi visa sunt illa cōtra quæ pugnaissem, inclinata reuē domi nū me fatentia. Nā Italiā atq; Libyā ditioni meæ adiungens, vsq; gades facile iuissem. Iā dixi, tu quoque o Minos iudica, hæc quidē multis satis sint. Sci. Nō nisi me prius audias o Minos. Mi. Quis tu vir optime es? aut vnde quæ hisce claris ducibus te cōferre audes? Sci. Italus Scipio Romanus. Mi. Audiendus quippe es. Sci. Ego o Minos hæc nō dicā, ne preferri velim, nuncque enī huiusce generis honoris audus fui, sed semper esse quæ videri mas lui, nec quod isti utriusque fecerunt, in me laudando, alios vituperē. Iā puero mihi oē vitium displicuit, & bonis artibus a primis annis deditus, humanitatiq; inserviens, scire solū turpe putabā, sed ope semper perficere, quicquid magnificū a maioribus natu, aut literis didicissem conatus sum. Ita adolescens vixi, ut maxima patrię spes fuerim, quæ illā frustrata nō est. Nā quū senatus maximo dolore an esset patria relinquenda consultaret, vix iuuenis, quē et ætati nō liceret, in medios senes profectus, & stricto ense patrię hostem me habiturū profiteor eū, qui deferendæ patrię sententiam protulerit. Quare vix quartū & vigesimū annū agens, dux electus, nō cū magno exercitu, versus Carthaginē iui, itaque Hannibale secutus vici, atque eū in turpē fugā cōuertī, & deuicta Carthagine non rei felicitate elatus sum, eundē me amici, eundē me patria post victoriā habuit. Diuites vero in bonis amicis esse putavi, nō

SCIPIO.

in auro. Nā per quattuor & quinquaginta annos, quibus vixi nihil vnquā emi aut vendidi, ex foro quoq; nunq; diuertissem, nisi quempiā mihi aliquo modo amictū fecissem, & vt mercatoribus pecunias lucrari studiū est. Ita mihi, vt adīpiscerer hoīes omni metallo prestantiores, cura erat. Quibus qualis fuerim Titus Lilius, cæteriꝫ historici testari possunt. At ex Carthagine reuersus triumphū egi, censorq; factus sum Aegyptū, Syriā, Græciam percurri. Iterumq; absens consul electus bellū maximū confeci, & Numantiā eueri, atq; alia egi. Nunq; me aut in prosperis eleuantiē fortuna, aut in aduersis opprimentē vidit, quin tanta animi liberalitate vsus sum, vt quū grandis dominus esse potuerim, moriens quattuor & viginti solū libras argenti reliquerim. Illud nō tacebo scilicet me nunq; iniustū, aut crudelē fuisse, aut alicuius gñis voluptate corruptū. Et hæc vt in principio dixi: nō ea ratione q; preferri velim retuli, sed graue erat nō mōstrare, vt est, Romanos oī gñe virtutū cæteras gentes superasse. Itaq; vt viuus, p patria pugnaui, patriæq; pietatē mihi & rebus cæteris prætuli, sic nūc apud te o Mīnos pro patria hæc diſa sunt. Mī. Per Iouē o Scipio, & recte, & vt Romanū decet loquutus es. Itaq; disciplina militari, rebusq; bellicis hisce æqualē, aut te prestantiorē faciamus, te præferendū censeo, & alexander secundus sit, & isruꝫ Hannibal, nec hic quidem spernendus est.

LUCIANI.

Luciani Scalphidii locutores, Charon Mercurius, Menippus, Carmolaus, Lampicius, Damastus, Craton, Mico, Philosophus Charon.

Videte quid pacto nostra se negotia habeant, parua
A eni (ut videtis) ac vetus nobis est nauticula, rimisque
 fatiscit, ac fluctuum impulsione naufraga est. Vos vero
 nonnulli simul aduenitis, plurima quisque secum deferentes. Si ergo
 his cum rebus Schapham ascenderis, vero postmodum vos poenite-
 bit quisquis nare ignorabit. Quo itaque consilio tunc nauigemus
 ego vos docebo, nudos omniumque vacuos rerum ingredi quoscunque
 oportet, ac cuncta superflua in ripa deponere. Hoc itaque modo
 nostri capax vixerit nauticula. Quare o Mercuri hoc tibi de ce-
 ro sit cure, praeter nudatos rerumque omnium vacuus, neminem ad-
 mittere, in ipso stans introitu, pepla atque (ut diximus) facito quaecunque
 deponere agnosce, et recipe, sed nudum ingredi coge. **MERCURIVS.**
 Perpelchre dicis, sic eni faxo, sed quis nam est is prior?
MENNIPPVS. Ego sum. Menippus, at Vide o Mercuri pe-
 ra, baculumque in lacum proieci, ac pallam minime tuli. **Mer.** Ascende
 de Menippe omnium fortissime, primumque apud nautam locum tene, quo
 possis omnes intueri. Quis est hic alter? **CHARON.** Carme-
 lius Magarensis amore semper perduto affectus, cuius duorum ta-
 lentum vnicum fuit osculum. **Mer.** Hunc desere decorum, labia, oscu-
 la comam perpexam, orisque ruborem, ac vultus nitorem, o facilius bene,
 ingredi iam. Sed quis est alter purpurea veste indutus, caputque
 diademate praecinctus? **Lam.** Ego sum Lampicius. **Mer.** Tot
 itaque veniens tecum fers. **Lam.** Decetne o Mercuri hominem Re-

SCAPHIDIVM.

gē nudū aduenīre? Mer. Regē? minime mortuū vero potius, quare hī te exue. Lam. En gazam abiicio. Mer. Et insolentiā, atq; seuitiā abiicias o Lampici, hæc enī sua gravitate nostrū submergerent phaselū. Lam. Sic saxo, sed saltē diadema concede, ac vestē regiā hñe. Mer. Nequicq;, hanc etiā cōtinuo depone. Lam. Fiat, nunquid vis aliud? nūc rebus oībus (uti vides) sum exutus. Mer. Crudelitas, temeritas, iniuriā, iracundiā, & alia huiusmodi sunt deponenda. Lam. Nudus iā nudus sum. Mer. Ergo ascende, sed tu tam pinguis, tantaq; carne suffultus. DAMASIAS. Damasias athleta. Mer. Videre videor te in palestris exercitatum esse. Da. Ita, sed me admittere nudum venientem. Mer. Nudus venis tanta carne refertus? ea est deponenda, nā vnico dūtaxat pede hoc nostrum submerges Scaphidiū, hæc quoq; coronatiōes, preconiaq; sunt abiicienda. Da. Profecto nūc quidē sum nudus, atq; alijs par mortuis. Mer. Sic esse magis decet, ingredi iā. Et tu Craton has abiice opes, luxuriā pariter ac molliuē, tecū ista ne deferas monumenta, nec nō tuorū auctoritates maiorū desere, Itē et gen⁹ & gloriā tuā liberalitatis, famā popularē, præterea simulacra ac epigrammata, hæc enim o Craton sunt pergrauissima. Cra, Minime ferā, cuncta q̄ qdē inuitus tamē deferā, proh dī imortales quid iā sumus perpeffi. Mer. Dī boni & tu his emicas armis, quid tibi vis? & quid sibi hoc tropheum? MICOPHILOSOPHVS. quoniā o Mercuri ardua domi militiæq; facinora feci, ut ob que ciuitatibus donatus fui. Me. Arma, tro
B

LVCIANI.

pheum humi deferas, nam apud inferos omnia sunt summa pace cōposita, nihilq; his opus est armis. Sed quis est is qui sub honestatis habitu supercilio elatus, curaq; onustus ac perplexa barba ornatus, tam lento pede aduenit. Me. Quidam o Mercuri Philosophus, immo magis pdigus & inanitate refertus, quo circa iube eum spoliari, o quā multa ridenda, iocabundaq; videbis sub illa veste recondita. Me. Inprimis Philosophie hunc depone habitum, tum & reliqua etiam. Proh Iuppiter quantam iactantiam atq; arrogantiam, quantamq; ignauiam, insaniamq; & lites et vanitates, & haq; scrupulosa, labores vanos, nugas, ambages, atq; omnium genera deceptionum secum tulit? q̄ primū his te exue, & quoq; metire, & potissimum arbitrare te ceteris equalem esse, non quique remis hac dumtaxat ferre valeret. Phi. Cunctis me exuam? Me. O mercuri fac ei barbam abradi, nam est res grauissima. Mer. Item depone barbam philosophie. Phi. Quis est tonsor? Mer. Ecce menippus, cape securim Menippe barbamq; Philosopho abrade. Me. Seram potius concede, vt res sit magis ridicula. Mer. Satin est securis, o iam barbam deposuisti. Me. Non vis & supercilia ei abradi? Mer. Maxime. Quid est hoc Philosophie? quid lachrymas? mortem ne formidas? ascende bono animo. Me. Aliud restat magis ponderosum quod chlamyde tegit? Mer. Quid? cedo. Me. Adulationes, blandiciæ, quæq; alia in vita sibi valde profuerunt. Phi. Ertu Menippe qua gratia hanc tuam non abijcis liberalitatem, iusticiam, risum ac fortitudinem,

SCHAPHIDIVM.

num ceteros solus es derisurus? Mer. Menippe huiuscemodi tecum habeto nam leuia, vtiliaq; sunt, & inter nauigandum oportuna, sed tu orator desere tantam elegantiam, copiamque verborum, & questiones, rationationes, insinuationes atq; huiuscemodi plura, nam permaximæ sunt grauitatis. Or. Morrem tibi geram. Me. Scaphidiū satis est refertum, funem igitur a littore soluite, anchoram a prora retrahite, scalas tollite, maelum scandite, agite, vela ventis tradite, tu quoq; o nauta clauū dirige. At quid fletis vmbrae amentes, maxime tu Philosophe an quia modo barbam deposuisti? Ph. Non. Me. Quam obrem? Ph. Quia immortalē me esse putauī. Me. Menestur, alia re tristatur. Mer. Quare? Me. Quoniam eleganter, copiose, quemadmodum solitus est, de cætero non crapulabitur, neq; noctu clanculum scortari dieq; adolescentes orationibus allicere, ac eos pecunia emungere valebit, quā obrem summo afficitur dolore. Ph. Tu vero Menippe non formidas mortem? Me. Quo pacto? quum libens volensq; ad mortem festinauerim, nemine vocante, sed inter nauigandum nonnulla exauditur vox, vtī quibusdā a terra acclamantibus. Mer. Ita est Menippe, nam quidam ad subsellia pergunt, qui Lampicū morte cōgratulant, eiusq; vxor magna mulierū frequētia domū reducīt, ac filij lapidibus ex vrbe pellunt. Alij Clophātē laudant oratorē, quidā Cratoni cōdūt epitaphia. mater quoq; Damasiæ cū muliebri comitatu in fun⁹ pdit. Te vero Menippe nemo profecto plorat, sol⁹ venis cū silētio? Me. Minime, nōne

LUCIANI.

rixantes audis canes, coruosq; crocitates, a qb^o sumo cū certamine iam humor. Mer. Strenuus es. Sed iā perfecimus iter. Descēdite vos, rectaq; in ius pergite, nobis vero Charon pro reliquis redeundū est. Me. Ite bonis animis o Mercuri, nos nostrum ad iter reuertamur. Quid tanta cū moesticia contemplantini ius subire, ius est, feruntq; acerbissimas hic esse poenas scilicet rotas, ac vultures, atq; vitā examinare cuiusq; necesse est.

¶ Luciani Palinurus, Interlocutores,
Palinurus, & Cha.

Bsecro te o Charon, sine me vt iam, nauim conscendam. Cha. Quis me appellas? Pa. Ego nauis ta quondam illius, quem nuper viuētem transuectasti, Aeneæ Troiani. Ch. Tu ne ille es qui apud portus Velinos inhumatus facebas? Pa. Ille ipse sū, sed crede coepestiū nutu fieri vt transuehar, quorum prodigijs lōge lateq; actę finitimę gentes & ossa meā iam expiauerunt tumulum mihi tumuloq; insuper solennia statuerunt. Quare te oro o iustissime Charon patere tandem vt ingrediar, sic prospera, semper sit nauigatio tua, sic solida nauis tua, atq; inconcussa. Ch. Rem iustā petis Palinure, ingredere vt libet, vos vero tam confertę vmbrę, quid fatigatis me pręcibus? quid fatigatis, quę nam hac vis desiderij? Expectate tantisper, dum trans flumen hunc portito, regrediar q̄primum. Pa. Dabeo tibi Charon immortales gratias, qui me his tandem eripuisti e malis, qui me dira hac tandem, qua detinebar, transfretandi cupidine liberaisti. Cha. Amo

PALINVRVS.

te equidem Palinure, tum propter Aeneam regem tuum quem mihi nominaſti, qui & ſuper omnes vnquã viderim, mortales, viſus eſt mihi ſingulari quadam præditus pietate, tum propter meum etiam quod olim commune fuit tibi magiſterium, par enĩ ſibi quiſq; parem affectat, delectatq; magis quæ inter pares ſit, vel conſabulatio, vel vitæ actio, afficiebar porro non modico dolore, quum videbam iamdudum te in ceteriore hac ripa errantẽ, incertumq; ſedis tuæ, neq; licebat tibi ſuccurrere propter legem mihi datam, ne quemq;, niſi humato prius corpore transpor-tem. ſum enim ego minimus inter infernos habitatores, ſubiectusq; alienæ poteſtati, cui parere non tam pulchrum mihi, q̃ alijs neceſſe ſit. gaudeo autem nunc, & lator q̃ ea aliquando ſe ſors tibi obtulerit, quo & tuum implere deſyderium, & meum reuelare dolorem (ſalua lege officiĩ mei) poſſum. Pa. Immo ego non minus propter te dolebam o Charon, quia perſpiciebam tot te graues aſſiduosq; labores perferentem, ſine vlla relaxatione. Neq; enim me latet, quot, quantiq; vexari malis ſolent nauium gubernatores, qui niſi aliud in vita q̃ nauigationem exercui, atq; ita exercui, vt niſi illa grauius, niſi periculi-ſtatius contingere mortalibus, putẽ propter qd credibile magis tibi videri poteſt ſi angebat me vtiq; fatigatio tua repetentẽ, animo antiquitas, quas iuuenis etiam ſubſtinebam, nauticas fatigationes meas. Quarum experientia iam edoctus, ſciebam probe pari malo tuo condolere. Ch. Fruſtra propter me dolebas Palinure, nã niſi moleſta mihi ẽ ars mea. Pa. Quid ais? Ch.

LUCIANI.

Nolo gratiam me habere, & iocundam artem meam. Vides ut cruda viridisque senectus est mihi? meministi haud unquam ab ipsa quam iam omnium annos supero longæua ætate mea perresum me esse laboris mei, quin quotidie insto alacrior atque valentior, sed intelligo cur tu aliter tibi persuadeas. Est enim communis hic morbus mortalium ut sortis suæ quæque distedeat semper, vivatque contentus nemo studiis suis, laudent vero longe ac beatiore existiment omnes, qui diuersas a se artes atque actiones sequuntur, verum falluntur maxime opinione sua. Nam si recte intueri velint, cognoscent perspicue nullum esse in vita eorum statum, qui non magnis scateat miserijs quem non magnæ grauæque perturbent undique molestiæ & vexationes. Et si detur aliquando, ut alter in alterius studia transferatur, quæ videas tunc sua curæque leuia videri, quæ prius pre grauitate accusabat, contraque ea grauiora quæ prius leuia videbantur. Itaque si bene consideres Palinure, non est ita grauis mea conditio, ut censes. neque propterea quod nauclerus sim sum eo miserabilior. Sed tu (ut video) sequeris vanos errores mortalium, ego vero integritatem tantum, iudicijque veri lucem secutus, dego contentus ac lætus sorte mea, neque ascribo mihi calamitatem, quod desudem quotidie nauigando & defatiger. Neque ob hoc arbitror quempiam horum qui mecum simul vltimas sedes colunt, me esse beatiorem, non ipsos iudices Minoem. Rhadamantum, & Eacum, quæque magna omnes emineant potestate, non ipsum Ditem quæque scepro potens sit atque regna ista mo-

PALINVRVS.

deretur . Sunt nanque & illi sui labores, suæque molestiæ,
& maiores forte, quo & maiore regiminis sarcina premun-
tur . Pa. Potes de te tibi Charon persuadere vt libet, mi-
hi enim de me nunquã persuadere poteris, quin ars no-
stra sine vlla comparatione ceteras laboribus & periculis
excedat . Quod liquido tibi probarem, nisi q̃ vereor te,
dico te afficeret fortasse longior narratio nostra. Cha. Im-
mo summa me afficeret recreatione . Nam & delectat me
tecum sermocionari, & nauigantibus etiam magnam ani-
morum refocillationem afferre solent huiusmodi confabu-
lationes. Pa. Quando igitur non est tibi in locundum pro-
sequar suscepti sermonis nostri rationem, vt intelligamus non
esse duriores vllam q̃ nautarum sortem, quod tibi facile per-
suadebo si animaduertas, quos æstus & frigora tollerare eos,
quos perhorrescere tonitrus & fulgura, quibus perfundi imbri-
bus, qua ventorum rabie agitari quotidie necesse sit . Si cog-
noscas quoties eos torqueri fame & siti, quoties squalore et-
iam teterrimo consumi contingat, si attendas habitationem
eorum instar carceris, supellectilem, vel nullam, vel sordidis-
simam, strata dura, cibaria aspera, potum immundissimum,
indumenta spurca, incommoditatem rerum omnium, nos-
tes insomnes & sub diuo semper & inquietas . Taceo perpe-
tuum alioqui quoddam eorum exilium . Quos patriæ eo-
rum exteros, profugos, vagos, pallentes, ignaros
quietis priuatos, omni (quo nihil est vita dulcius) con-

LUCIANI

tugis, sobolisq; fructu, ac iocunditate, quis non abieciſſimos, lon-
 geq; omnium mortalium miſerrimos eſſe iudicabit? pretereo
 ſcyllam, charibdim, ſyrtes, ſymplegades, tot infeſta nauigantibus
 maris pericula. Omitto ſepeſtates, qb⁹ nec uſu quicq; eſt triſtius
 nec horribilius, quibus & ad ſummū vitæ uſq; diſcrimen quot
 tidie ſactantur, quatuntur, & (quod ſepe accidit) ſummerſi tan-
 dem obruuntur. In qua re nemo eſt qui idoneus magis q; ego te
 ſtis adhiberi queat, qui cum multis fuerim quaſſatus tempeſtati-
 bus, tum ea maxime, quæ me ex Sicilia in Italiam nauigantē in-
 traſit, tam ſæua atq; horrens, ut horrore ſit adhuc mihi citius recor-
 datio. Non poſſunt certe (ut par eſſet) explicare tibi acerbitas
 tem illius tempeſtatis, ſed quanta extiterit ex hoc facile coniectu-
 ram facere potes, q; Aeneam duce m, cuius ſumma conſtantia, et
 animi fortitudo ubiq; decantatur, vidi ego eum contremementem
 grauiſſe, atq; ingentē, extentiſq; ad cœlum manib⁹ beatos me lō-
 ge inclamantem eos, quibus ad Troiam oppetere contigiſſet, la-
 mentantemq; pari ab eorum morte, ac fortiſſimū a Diomedis gla-
 dio ſe ereptum extitiſſe, crudelem equidem diem illuxiſſe omni-
 bus vltimum, neq; ex numero noſtro quenq; putauī euafurum.
 Non ipſum Aeneam, non Ilioneum, non Achatem, non Aban-
 tem, grandeumue Aletem, quorum naues longe diſiectas, ad
 ſummumq; pene exitium adductas, neſcio quæ viſ illa niſi diuina
 liberauit. Ch. Non incognita mihi narras, hæc enim ea ipſa die
 reſciui. Pa. quo id modo? Ch. Quo id modo rogas? An
 aerem ſidumq; Orontē ignoras ductorem Liciæ nauis, is qui

PALINVRVS.

dem tunc submersus concessit ad me illico, exponens mihi ex ordine omnia quæ tu differuisti, implorans deinde opem, rogansque, multum ut se vltiore in ripa sisterem, quod nunquã passus fui, quũ inter fluctus adhuc corp⁹ suum sine sepulchri honore iaceretur. Nunc agit sese circum hæc stagna moestus atq; errabundus, vidisti illum? Pa. Et vidi, & vnicum meorum malorum solatium habui, dum tantisper in ripa moratus parĩ cum eo designebar infœlicitate. Nec enim falsa de tristi eius interitu retulisti, cuius adhuc imago subit mihi, dum excussus e puppi, contortumq; ter eum atq; circumactum horrendum a fluctu rapidus tandem equore vortex absorpsit, sane quod ad me pertinet nihil edisseram qui licet eam euaserim tempestatem, amarum tandem aliquando etiam vitæ meæ finem inueni, excussus & ipse pariter atq; iaciatus inter vndas (quod deerat) insuper ferro præterea obruncatus. Ex quo nec tantum mihi timui q̃ Aeneæ meo, ne tantis vndis surgentibus spoliata magistro navis deficeret, hæc sine eorum delitiæ, opes, tranquillitas, sic illis viuatur, sic moritur, tu nunc & aliorum defende studia & artes, contendeq; si libet maiorem esse etiam eorum miseriam & calamitatem, qui patrias incolentes suas, vxorumq; ac filiorum societate beate quiescunt, gaudent, ludunt, scortantur, amicitias colunt, exercentur comode, habitant magnifice, vestiuntur culte, conuiuantur læte, cubant molliter, iocundos suos ac genitales agunt dies. Adde qui vrbibus optimates & primarij magnam sibi vendicant auctoritatem, habenturq; summo in precio atq; honore, qui ius dicunt, qui

PALINURVS.

causas agunt aliorum, qui fasces gerunt, qui ducunt exercitus, qui vel assistunt principibus, vel Principes ipsi magni, illustresque sunt, quibus nec optabilius quicquā in vita esse video necque beatius. Cha. Falleris longe Palinure, nam quos beatiores esse arbitraris, inferiores illi sunt vlla sine dubitatione. Necque enim negauerim sortē subiectā esse nautarū magnis malis, sed ita subiectā ne comparatione aliarum quæ maioribus etiam, grauantur incommodis, minus certa misera iudicanda sit. Quid enim tristius (ut ad tuos veniam) qui patrias suas colunt, quid miserabilius quæ domi suæ agere, & ita agere, ut iucundiores aliquando quæ vitam mortem optes? Quæ vlla maior calamitas, quæ circumdari urbem hostibus, ingruere bellum, volitare tela, stringi enses, perfodi muros, fremere tormentis, saxa dirui, domos tremefieri, & concuti? quemque fame siti que deficere, corrumpi acrem, occupari mania, spoliari templa, diripi patrimonia, publicari bona, incendia parari, malos exultare, bonos torqueri, affici conuicijs, expelli domibus, vulnerari, carcerari, relegari, deportari, trucidari filios ante parentum ora, vim pati uxores, stuprari gnatas. Videntur an hæc tibi mala Palinure, & an his quæ tu meministi vlla ex parte comparanda? Pa. quæ vera narras o Charon, quæ nunc vel audiens ista perhorresco. Venit enim mihi in mentem grauis illa & deploranda patriæ meæ desolatio, Troie inquā tam prepotentis olim atque prediuis, cuius euerfione nihil credo referri posse crudelius aut lachrymabilius, tantaque fuit calamitatis eius magnitudo, ut longe plura etiam atque tristiora

PALINVRVS,

ra, q̄ tu supra memoraueris, sibi contigerint, quæ si uclis omnia tibi, ut rem certius agnoscas, explicabo. Cha. Haud op^{us} est Palinure, quoniã & tempus non patitur, & ego hæc omnia non secus actus nota atq; comperta habeo. Nam & mihi renunciauerūt, ut quæque aduentabāt anīa ex illo bello profectæ. Nihil certe ut nunc tu dixisti peruenit ad aures meas crudelius, aut lachrymabili^{us}. Pa. Faxo ut iubeas, sed aduertas Charō grauissimæ licet hæc sint, rariora tamen, contingere, q̄ ea nautarū quæ supra exposui. Ch. Referam ergo alia frequentiora & ex ipsis quidem met ciuitatibus, quantum ratio augebit etiam earum miseriam. Vade oro & per ciuitatem, plateas, porticusque discurre, quid aliud offendes q̄ oblatrantium maledicta, insimulationes pestilentissimas, optimi cuiusque dilacerationem, quid non exploratorum insidias, inidentiumque venena? Diuertere modo gressum ad artificum, mercatorumque tabernas, ac conuentus pete, quid aliud deprehendes, q̄ sermorum nebulas, fucos, mendacia, deceptionesque manifestas? Transfer te hinc in fora publice sedesque iudicarias, quid aliud audies q̄ vndique omnia magno strepitu ac clamore misceri. Quid intelliges aliud q̄ cædes hominum, compilationes, furta, grassationes, conspirationes, proditiones. Quæ alia occurrent tibi nisi litigatorum iurgia, & contentiones, testium periurationes, causidicorum præuaricationes, iudicum corruptiones, præsidum ambitiones ac rapinæ? Quos ibi alios obuiā tibi habebis? q̄ exultantes

LUCIANI.

tes improbos, lugentes bonos, oppressas viduas, proculcatos
pupillos, egentes prostratos? Attolle postea alius oculos &
atria principum perscrutare, quam nō videbis ibi assentorum ex
altationē, speculatorum acceptationem, militum audaciam, for
nicatorum voracitatem, quæstorum improbitatem, q̃ non po
tentum hominum in tenuiores vim atq̃ insolentiam? Quas nō
concussiones? Quas non populationes? quos non innocen
tes accusari, criminari, carcerari, proscribi. Pa. Grauia hæc
nimis ac miserabilia. Ch. Et restant alia quæ non minus tibi
grauiora, & miserabiliora videbuntur. Pa. Perge. Ch. quæ
fortassis etiam grauiora, & miserabiliora iudicabis, quoniā do
mestica ac frequens magnaq̃ est eorum pestis. Pa. Fare. Ch.
Nolo tibi Palinure afferre in medium graues longosq̃ artifi
cum et negotiatorum labores, non eos quibus afficiuntur agro
rum cultores, non quibus milites, non quibus causidici, exes
sarumq̃ disciplinarū sectatores, æstus, algores, inedia, per
regrinationes, anxitates vel e pericula, vulnera, cædes, distric
tas habitationes, infinitaq̃ agendi, cubandi, vescendi incom
moda vř lassidia, lassitudines, vigilias, sollicitudines, odia etiam et
infamationes. Nam si complecti cuncta sermone meo, atque
exequi voluerim, tot tantaque dicenda se offerrent, vt præ
longitudine maiorum ac mole, citius nauigatio nostra q̃ ora
tio finem possit inuenire. Omittam itaque & commemor
abo tantum, quas inter domesticos parietes, tum seruorum
cum vxorū, ac filiorum molestias acurbationes pessimas pers

PALINVRVS.

ferre solent, qui gubernatiōi præsunt re familiaris. Cū si ita esses, vnaualis, expertus, facile quicquid dicturus sū, me etiā tacente, & intelligeres, & approbares. Nā seruorū primo in dominos sp̄ prōpta maledicta furta īpositiōes, fugas, arrogantiā, negligētiā rerū dñorū temulentia, edacitatē, somnolentiā, tarditatē, ignauia, nemo est qui nō videat magnā afferre his qui patiunt̄ infelicitatē. Deinde filios, quorū amore nihil dulcius esse fertur, quanta animi cū amaritudine aspiciant parentes, vel ægrotare, vel mortem obire, quod frequenter admodū fit. Satis existimo etiā te intelligere q̄ vero grauē, & anxia credis esse eorū, vel parturitionem, vel educationē, vel institutionē, quoties pro eis bonos parentes gemere, suspirare, dolere, torqueri? Quanta etiā putas perturbatione affici dū quos progenuerunt, immensaq; adeo cura aluerunt vel parū sibi audientes, vel rebelles, & infestos, postea habere cōtingat, q̄ dolenter eos ferre arbitraris, dū insani et vecordes sunt? dū heberis & crassi ingenij? dū effœminati & molles, dū dilapidāt, & euertunt patrimonia, dū nullo bono operi studio intendūt, dū per præcipitia vitiorū oīm vitā ducūt suam. Quid de vxoribus loquar? quas dos timidas, gen⁹ insolentes, forma suspectas, deformitas reddit inuisas? Quarū lingua nihil perniciosius, quarū audacia nihil prodigiosius, quarum improbitate nihil execrabilius. Quæ iurgijs sp̄ & cōtentionibus obrundūt viros, quæ semper conqueruntur, semper exprobrant, semper insidiantur. Quibus quum desint cætera nunquā tamen lachrymæ gemitus & suspiria, quæ cæca sua, qua tantum ardent, orna-

LVCIANI.

mentorum ambitione exhauriunt opes, labefaciunt domos, con-
 gunt maritos in malos questus, in dira scælera. Non refero tur-
 pissima adulteria, quibus nec punitur minus, nec peccatur magis
 quicquã, ea quanto dolore afficiant bonos coniuges, nemo satis
 vnquã iudicio meo enarrare posset, sed magnum doloris argu-
 mentum prestant, & grauissimas cædes & ingentia quæ sæpe pp-
 ter corruptas vxores bella exarserunt. Pa. Hoc plusquã vellẽ
 scio, nam arduũ illud quod ego vidĩ græcorũ, & Troianũ bel-
 lum propter Helenæ raptum in eam excreuit rabiẽ quã nulla
 mundi regio ignorauit. Ch. Quæ toti mundo manifesta sunt
 ea tantum nostri Palinure, at si singula, quorũ nibil me latet intel-
 ligeres, adducereris, in tũ stuporẽ stupelescẽs etiã put miseratione
 conjugalem vitam lachrymares. Pa. Huius. quid narras? Ch.
 Narro quæ quotidie video & pertracto. Pa. Ergo connubia
 puras polluta, & coïnquinata. Ch. Minime id vnquã dixerim
 Pa. At qui multas meminĩ me vidisse ea preclatas honestate, ea
 religione ac vitæ integritate, vt diuinum quoddam magis q̃ hu-
 manum redolere viderentur. Ch. Et multas vtriusq; elusceme dĩ
 esse confiteor, sed eas quidem quæ optimis, honestissimisq; or-
 te parentibus, ebiberunt a primis annis sobrios & castos mores,
 Quæ sanctis parentum suorum exemplis educate vitam institus-
 erunt castigate, sapienter ad mansuetudinem, edoctæ ad pietatẽ,
 ad fidem, ad diuinum cultum, ad reũ compositumq; regimẽ
 rei familiaris. Quæ se a thiasis, salubus, iocis quæ se a spectaculis,
 ab immodestiore cultu, a licentiore colloquio abdicarunt. Cæ

SCHAPHIDIVM.

terum quæ contra sanctitatem, quæ malis institutis peruersisq; parentum exemplis imbutæ, molliter vixerint assuetæ delitijs, quæ turpi otio, quæ nihil nisi saltare, canere, fides pulsare, didicerunt, quæ præterea oculis suis auxerunt, matrum præsertim obscenitates & immunditias. Hasce qua fide & integritate esse putas erga maritos? Illabuntur si quidem tanquã venena tenellis mentibus parentum exempla, inde rarior etiam: quæ reris: est hyemalis honestas, quæ qui eas, vel emendatis instituant moribus, vel sancto innitent exemplo, parentes simul rariores habeantur. Prodeunt postea in publicum quæque etiam procaciores, aperta fronte, directo gressu, quasi pudicitiam ipse consecrasse videantur. Et quæ secretum intra cubile probra gesserunt, quum vestem induerint, illa contexisse atque occultasse existimant. Vosque ea vanum vulgus, ita ut cernitis, vera ducentes esse arbitramini. Et ego nihil ac res se habet de eis iudico, nuda enim hic omnia atque aperta sunt, non veste hic teguntur maculae, non pallio obnubuntur scelera, exertos omnes ac nudatos, rerumque omnium vacuos, prorsus huc ingredi oportet. Quicquid in vita male tentatum, maleque actum est, hic fronte coram ipsa demum gestatur, dispoliatur ostentat, Quare non mirum tibi videatur, si quorumcunque nota habeo crimina. Qui quorumcunque ipse nudas, ita ut predixi, transueho umbras, quæ proinde ingentem video earum turbam, quæ cum impudicitiam longe apertam, ostendant suam, pudicissimæ tamen in

PALINVRVS.

vita habeant. Quantas secū in maritos fraudes gerūt, quot simul-
latiōes, & proditiōes, quātā hypocrisim, quotiā aliorū obscenos
amores, & pollutiōes, & suppositos part⁹, & mētitas enutritiōes,
& alieni seminis susceptas messes? Ac quod ridiculū magis est lu-
gent, postea ignari mariti in hasce sibi extinctas vxores. Laudāt
inter cœtus, predicant quasi pudiciæ pīncipes. Statuunt mauso-
lea, plurimi quoq; epigrammata cōdi, oratiōes scribi, & pronun-
tiari curāt in laudē ac memoriā castitatis fidelq; earū sempiternā.
An hæc tristitia & amara censes Palinure? Et an cōparationē vl-
lā habere putas, cū his nautarū, quæ ea seueritate et acrimonia re-
censuisti, vt cætera læta, fausta, deliciarūq; plena (si tibi fides dare-
tur) existimanda essent. Pa. haud equidē tanta in ciuitatibus
priuatiscq; domibus, quanta modo enumerasti mala regnare cre-
didissem. Ch. Ita profecit inexpertos sermonem aliquādo inire
cū his qui multarū rerū vsum atq; experiētīā habēt. Pa. Ita sit.
Ch. Quid si animaduertas labores, quos perferunt nautæ cor-
pori magis q̃ anīo insensos, ire cōcedes amplius etiā in sententiā
meā/Nā huiusmodi res duræ, assiduo quodā vsu & assuefaciō-
ne mitiores fiunt, & quodāmodo domant, quas vero ego me-
morauī quū animū magis affligunt, non ita vsus & assuefaciō
mitigare atq; edomare potest. Pa. Consentio tibi iā, gaudeoq;
in eā lucē te illustrante peruenisse, vt intelligā iā magnā aliorū,
& maiorē etiā q̃ nautarū miserīā. Sed illud nō possum intellige-
re, quin principes saltē ac magni viri, non dicā nautis, sed cæteris
insuper quibuscunq; mortalibus beatiores sunt. Cha. Cur?

PALINVRVS.

Pa. Quorū omnibus abundant atq; affluāt bonis. Ch. Quibus? Pa. Honore, gloria, opibus, delitijs, amicis, potentatu, imperio. Ch. Hisce? Pe. Hisce, & multo pluribus. Cha. Erras. Pa. Errorē hūc optassem in vita mihi. Ch. Deliras. Pa. Maluissē ita delirare, q̄ tua cū sententiā sapere. Ch. Quid si nihil illis; miserius? Pa. Quid si nihil beatius? Ch. Haud vnū quā hoc mihi pemonstrabis. Pa. Nō tibi ij beati vident, qui quicquid ad explendas voluptates optari potest, assequunt, quibus conuiuandi, cubandi, vngendi, lauandi, ludendi, venandi, aucupandi, ad omnē nitorē atq; facietatē semper facultas sit Quib⁹ quotquot velint cōcubitus foeminarū, quotq; velint arua, equi, canes, quibus tot sunt serui, tot exculta palatia, tot munitæ arces, oppida. Qui tantū possideant auri, gemmarū, vestiū, suppellectilis. Quibus audiāt oēs, adsurgāt, inclinēt. Quos populi verent, timeant, laudent, decantent. Qui leges dicant, mandēt, exerceāt, proscribant, puniant, extollant amicos, vendicent inimicos, trucident rebelles. Ch. non est tā magna (vt existimas Palinure) eorū beatitudo. Nā parit certe fastidiū tanta honorū continuatio tantq; affluentia. Neq; sapit tm̄, quæ nō aliquando intermitit voluptas, prætera quomodo eos rubros iudicare potes, qui tantis opibus atq; delitijs suis nunq̄ fruunt cū iocunditate, nunq̄ cū gaudio, qui in tanta rerū copia nunq; exhilarent se, nunq; releuent animū, nunq; exultent. Qui tanta licet bonorū vbertate redundātes, tristitia tamē semper obducant, solitudine premantur, anxietate torqueant. Nō tibi multo optabilior videt priuatus

LVCIANI

eorū cōditio quorū & vltā securior, et voluptates etiā si mentem
intendas maiores sunt, quo summa semp condit hilaritas, mulcet
festiuitas, explet alacritas. Quamā putas afferre delectationē, cō-
munis, quæ cū vxoribus & filijs vita exigīt, dū cubant tute, vesi-
cunt lete, iocantē modeste, q̄z dulcē esse arbitraris amicorū inter se
& æqualiū parē vitā, domesticū vsū, frequentē conuentū. Quid
eorū amore suauius, confabulatione, curis melius atq; cōmodi-
us? Quantū credi letitiæ & exultatiōis habeant eorū conuiuiā,
ludi, cantus, salutationes, quantū dilatent animos & permulceāt
Quantū emanet mellis, cuius nec scillā principū aliquis degusta-
uit. Pa. Haud intelligo Charon, hanc quā refers regū tristitiā
atq; anxietatē, qui inter risus tātū, blandicias, iocosq; versant, qui
b⁹ semper psallat, cantat, plaudat, & quicquid ad transigendā
hilarē vitā excogitari pōt exhibeatur. Cha. Etiā vt video iudē
cas Palinure q̄ oculis tm pateant, q̄ errore decepti mortales, pluri-
mū seduci solent sed q̄d certū afferre pnt iudiciū exteriora cor-
poris? quæ velamenta quedā magis sunt veritatis, aut quid cer-
ti promittere & ostentare potest frons hoīm? quæ plures q̄ Pro-
theus species mentiri, atq; in plures mutari queant. Consideran-
dæ sunt secretæ anī fibræ, perscrutandæ sunt interiores mentis la-
cebræ, quas si peruidere ita vt frontē posses, proh dolor quantā
ibi malorū turbā, quantā formidinū atq; strepitationū aciem in-
trospiceres, quot angores, sollicitudines, suspitiōes, quot pestilē-
tes morbos, & perturbationes, quanta aperirentur vlcera, quot
plage et cædes, quot insidiæ, quot enses, & telorū infinita genera

PALINVRVS.

quæ nec somnos eorum quætos, nec cibos placidos, nec opus
lentiam dulcem, nec imperium iucundum nec delicias locosq;
latos esse permittat. Pa. Nesciebā adhuc hæc eorum qui dos
minant̃ mala, sed cur illis contingant tanta, nō capio. Ch. Cō
tingunt tanta propter graues inimicitias, acerbæq; odia quas con
tinue cū finitimis ciuitatibus, cum subditis sibi populis, cū sibi met
ipsis etiam gerunt, quo sit vt ingrauescentibus odijs, incrementis
busq; iniurijs, quibus quotidie afficiunt quencq;, necesse sit illis tor
queri & affligi grauiter, cōfidere nemini, suspicari omnia, possūt
extimere muscas etiam (vt aiunt) volantes, gaudere & letari
nunquam, tristitia & mœrore detineri semper. Pa. Adducis
me facile vt credam, suspectas eos habere finitimas ciuitates,
cum quibus & infusa odia confiteor, propter continua
quæ exercentur bella, & dominandi libidinem qua pluri
mum incenduntur. Cum suis vero quibus imperant po
pulis nihil accipere possunt, nisi amorem & dulcissimam
pacem. Porro si cum finitimis sint inimicitia. Si orian
tur bella, ac demum etiam augentur imperia, subducun
tur oppida, profligantur acies, spoliantur & captiuantur hos
tes, populationes magnæ fiunt, trophæis decoratur patria,
victorijs celebratur, triumphis extollitur. Ob quæ & Prin
cipum gloria, & vrbium ornatus, & inimicorum timor,
& populorum inter se læticia atque erga principes fides et amor
crescit. Cha. At tñ narras quæ p̃spera sūt & læta, ac q̃ frequē
si⁹ accidunt aduersa et tristia pretermittis. Quasi sp̃ eos putes des

LUCIANI.

bellare hostes, potiri victoria, triumphis exultare, nunquam vero vinci, prosterni, agros suos populari, bona sua diripi, & e suis se opibus privari, sed maiora hæc pretereamus, de moribus tantum dicam. Quippe si conferas quas strages suorum & cedes sustinent, comperies longe maiore damno quam lucro partes eorum victorias consistere, discussa per ratione decessisse plus illis quam accessisse. His adicias ut populorum etiam suorum odia, nedum finitimorum intelligas, quod ad inferenda bella & persequendos hostes, opus illis est ingenti & munito exercitu, multo navigio, longa armorum & machinarum preparatione, quæ quum magno et inestimabili consistant sumptu, nec proprii suppeditent redditus, necesse est novis vectigalibus vexare populos, novas inducere prestationes, novas angarias, augere tributa, multiplicare onera, exhaurire res omnium, eradi marsupia, immo viscera pauperum, paruos atque magnos diripere, spoliare, consulcare. Inde fit, ut quum inuisos manifeste se cunctis intelligant, suspectum tamen sibi incipiant habere quemque. Nullius fidei, nullius amicitiae credere, conlectari omnia in malam partem. Habet enim hoc in se pessimum malefactorum conscientia, ut quos iniuria affecit, nunquam revocari in amicitiam, nunquam mitigari et ad veniam moveri posse putet, proinde magis insurgit, grauiiores iniuste iniurias, hunc proscribunt, illum carcere includunt. Quorundam patrimonia publicant, alios singulari aut strangulari iubent, voluntate pro ratione utuntur, eorum quoque quos tantis leserunt malis cognitos affines, amicos, socios servos quasi fidei suæ diffidentes persequuntur. Tum ceteri qui chariores etiam videbantur exempla aliorum preponunt sibi acuntque ipsi non

PALINVRVS.

minus odia. Nā nō minus rebus suis ac salutē suā timent. Ita pe-
detenti ciuitas oīs indignat̃, obmurmurat, rapiē ira, odijs incen-
dit̃, coquit nouas cogitatiōes, noua concilia molit̃. Vox eo des-
ueniunt vt hāc intelligentes videant quantā ruinā, quantoque
precipitio subiaceant, q̃ tenuissimō quasi quodam filo pendeant
imperia sua. Tū cernas eos pallere, tristari, cōsumi, expauere oīa
torqueri scelerū suorū consciētia, quā prima est poenarū omniū.
Timere hostiū insidias, ciuiū cōspiratiōes, domesticorū proditio-
nes, oppressorū vindictas. Tūc securū nihil existimare, nisi quod
vi ac ferro tueant̃. Propterea nō credūt se tuto cuiq̃ nō ministris
nō necessarijs, nō germanis, quorū maiorū etiā q̃ aliorū aucto-
ritatē magis formidant, arcent se ab aspectu & presentia oīm, cin-
gunt se fossis & aggeribus, claudūt se arcibus quasi ad perpetuos
damnati carceres, custodibus etiā tanq̃ ad expeditionē belli para-
tis, vt obsideri eos putes circūuallant̃. Nihil illis dulce, nihil sapi-
dū, nihil locūdū. Dormiūt cū magna inquietudine, cū maiore
etiā vigilant. Terret illos cōuentus hoīm, angit sollicitudo, timent
colloquia, timent salutationes, timent dona, suspecti illis aditus,
suspectae sellae, suspecti cibus & potus, qui nec etiā nisi pregustati
sumunt̃, suspecti pellicū & itē vxorū thori. Quibus mirū est,
cur sine cuiusq̃ pregustatiōe cōgrediant̃, ipsos vero quorū se cus-
todiae comiserunt nō minus extimescunt, quib⁹ quā carere ne-
queant ob tutelā suā, eo magis auget̃, eorū timor & miseria quo
armatos pro firmiore illos presidio esse & necesse sit, quare alie-
nigenas et barbaros hoīes atq̃ abiectissimos quosq̃ sibi deligūt.

LUCIANI.

eosque frequentius comitantur. Derisunt sepius ac exterminant quo salutis suae (& si non alia at saltē hac via) consultum esse possint. Quid foedius & ignavius dici queat, quā hominibus exteris, manibus flagitiosis se committere, suos vero prudentes, sobrios, iustos spernere atque deuitare. Quanta ista tyrannorum felicitas & quos cōtinuus & ingens semper angore afficit metus quo nō modo animi grauiter excruciantur, sed cuncta insuper dulcia mundi dona fugant & dissipant, quantae istae eorum deliciae, quanta gaudia, qui tranquillitatem nuncquā & pacē sibi, ne dicam populis suis aut hostibus concesserunt, expertes omnino tam sanctissimi atque omnium dulcissimi boni. Quae nam ubertas ista bonorum qui distracti aliunde, neque sciunt, neque uident, neque pertractant, neque gustent unquam. Quanta ista imperij bona, quae quā ipsi videre & attingere non possunt, cōiectant necesse est aliorum curae & gubernationi ignari rerum suarum, nescij omnium ferme quae sub se geruntur, fraudati quotidie & decepti, ab his praesertim quos praeter ceteris hauserunt, quibus tamē quā se credant, quot innocentium criminationes, quot facinorosorum falsas commendationes audiunt, quoties eorum fidem sequuti, bonos pro malis, malos pro bonis ducunt, atque hos beneficijs, illos poenis afficiunt, quodque grauissimum est, quoties ipsis etiā uidentibus hi quos tantum extulerunt pro sententia sua in foro quosque ledunt, concutiunt, opprimunt, atque dilaniant quid mirum si exardescunt postea populorum odia, si labefacta postea eorum status, atque desolatur, quanta ista quancumque optanda imperia, cum quibus et seruitutē pessimā degant subiecti tantis perturbationibus, tantis insidijs, subiecti ipsis etiam

PALINVRVS.

quos sibi subiecerunt, constricti quasi quibusdam regni compes-
dibus, clausi intra arces quasi magni alicuius criminis rei, coartati
ut instar ferarum, exclusi ab omni quæ foris capitur recreatione,
privati libertate, quod est tam dulce & omnibus optabile bonum,
non hominibus modo, cæteris insuper quibuscumque animantia-
bus, cuius privatione quid est, quid tristius aut infœlicius cõtinge-
re possit? Pa. Nõ credis Charõ bonos aliquos & mitis mode-
ratæque naturæ tyrannos esse. Ch. Immo multos credo, sed tanta
est dominandi libido, tantus ardor, tanta nescio que pestis inge-
nita, ut quos semel inuasit, sint summa quavis bonitate præstā-
tes, adeo illiciat eos, illiciensque deprauet, ut vita potius quàm imperio
quod iam occupauerunt carere possunt, vel ad conseruandum,
vel ad amplificandum contendunt vnguibus dentibusque, ac prop-
terea nemo est tam bonus tyrānus, cuius cõseruatōis, amplificatiōisque
sue gratia, multis non magnas inferre iniurias, atque ob eas illatas
nõ plurimū timere plurimas ut pati anxietates cõtingat. Pa. Mi-
ror cur tantis in malis, quæ plane ita ut narraisti vera esse puto, ap-
petant tantopere mortales imperiū, nisi id fortasse faciūt cupidie
honoris & gloriæ. Quid nimirum tam præstans atque excellens bonum
tolerabiliores reddat tantas quas modo exposuisti misérias. dulce
quippe est mandare alijs, preferri omnibus, emînere, precelle-
re, venerari, timeri, suppliciter exorari, assurgere sibi, via divedi, in-
clinari ceruicem, flecti genua, audire laudes suas, & rerum bene ge-
starum decantationes. Quæ quum & diuina numina pluris-
imum capiant, facile intelligi potest quanquam & his quoque

LUCIANI.

mortalium mentes capiunt. Ch. Quæ tantum capere potest tyrannos ullius honoris aut gloriæ exhibitio, qui se certo inuisos omnibus esse sciunt. A quibus si laudentur, si audiantur, si assurgatur, atque incuruetur, intelligunt palam vel assentationis, vel timoris causa id fieri. Quare non est ita dulcis, ut putas, huiusmodi honoris & gloriæ extensio magis quam exhibitio. At vero dulcior is est qui in priuatos, homines ab amicis & beneuolis honor exhibetur propter aliquod eorum egregium facinus aut excellentem virtutem. Vera ista gloria, verus iste honor, ac dignus, quo & diuina numina capiuntur. Pa. Nullam ego video causam cur tantopere imperia desiderentur, desiderataque conseruentur, nisi quod habendi cupido, qua tantum trahitur humanum genus, in his maxime expletur. Quo enim quisque plus auri, agrorum edificiorum, oppidorum acquirere possit, nullo parcat labori, quantumcunque vis magna & intolerabili. Neque ullum tam amarus labor, quin propter questum, & maiorem rerum cumulationem dulcescat. Ita quum tyranni super omnes plus possideant, super omnes & beatiores videntur, licet cetera eis tristia sint, atque peracerba. Cha. Neque istud quidem affert ulla beatitudinem, nam in primis non efficit diuitum maior habundantia, sed minor cupiditas. Qui enim paruo contentus est, id tamen cupit quod necessitati vite sufficiat, is abunde est locuplex, propter honestum quod facilius implere potest desiderium, quod quum & impleuerit, liberatus est ab omni, qua alij rapiuntur, habendi anxietate. Qui vero quantumlibet diues plura concupiscit, pluribus indiget, quia perseverante acquirendi insatietate, efficitur minus voti compos,

PALINVRVS.

quo enī magis crescit multarum rerū possessio magis etiā cupiditas, neq; sinē vnq; habet vorago illa cupiditatis. Deinde nō est iudicandus quisq;, vel locuplex multitudine, vel pauper paucitate diuitiarū, sed vel rerū magis implemento vel necessitate. Nā si multitudinē excedunt sumptus, quō potest credi diues, qui minus habet q̄ necesse esset, quare quū necessitatē sapius magnam patiant, qui tantā imperij molē administrant, indigentiores etiā putas sunt priuatis hoībus, quib⁹ licet tennes sint opes, at necessitatibus saltē suis, vel pares, vel superiores Taceam⁹ graues, quas quottidie expilationes, vel rapinas perferunt a quæstoribus suis, & ab his maxie, quorū fidei magis credūt: qui quo maiora etiā nacti sunt imperia, eo maiora utiq; furta maiorēq; proinde rerū suarū diminutionē patiunt, a quibus priuatos saltē hoīes liberos esse constat. Qui & diligentius patrimonia sua ipsi per se curare, & attentius oīa intueri possunt. Dicamus vero curas, & labores quos in administrandis tantis opibus, gubernandoq; tanto potētatu tolerare eos oportet, quorum fortioresq; herculis humeros necesse est ad sustētandā tantā molē plures etiā q̄ Argi oculos ad tantā rerū varietatē puidendā, atq; distribuendā, plura quoq; q̄ Iani aut Vertūni capita ad itelligēda examinādaq; tot ac tāta quū hostiū, tū populorū suorū que illis negotia deferunt. Quæ tanta anī vis que nō debilitet, quæ tanta soliditas que nō cōcuciat, que tanta promptitudo quæ nō remittat: Cuius est tanta valitudo, tm̄ robur qui se tā fasto curarū pōderi parū audiat polliceri: Cuius est adeo æquabilis, & moderatus animus: adeo perseverās?

LVCIANI

qui tam multis, tanquē continuis laboribus non defatigari, non
quassari vnquā, atq; infrangi possit Omittamus mortales, de no
bis tantū qui hęc vltima loca colimus loquamur. Verū putas Pa
linuræ beatiorē esse vel me qui pauperrimus sum omniū, qui nis
hil preter hanc quā cernis pusillū lintrē possideo, vel Plutonē lati
tātēq; immensi regni tyrannū intelligo, & si taceas quale de hoc
sis iudicium prolaturus, crede mihi minime meum cum suo sta
tu commutarem. Pa. quare? Ch. Quia letus ago & summa
animi quiete. Non vilius rei vllam gero nisi transuehendi hęc
huc descendentes animas, & conseruandī incolumen hunc fascel
lum meū, sollicitudinē in qua dicā tibi quicquid est quod me gras
uet. Quū enī propter vetustatē fatiscat aliquando rimis, curare
me oportet vt restituat integritati suæ. Qua eū cō suo sæpius, &
obstruo si quid rimarū est, hęc oīs mea cura est, hic oīs labor. At
Pluto cū tantis diuitijs suis ac regno tanto nūq; lætat, nunq; qui
escit, tot curis carpit, quot replet hic vmbriis locus, implicatū sp
habet vbiq; animū, hinc fert, illinc rapit, oībus intentus locis, oī
bus occupatus ministris huic mandat, illū terret, alios acciri iubet,
metū illi oīa incutiunt, nunc terræ hiatus, nunc motus formidat.
Sepe illū trepidare cogit lampas phœbi, nec vlla ex parte irradiet
regno suo. Sæpe et fulmen magni fratris ne penetret auerna, atq;
labefactet, quoties vidi ego illū dū rebus suis timeri iniectū sum
mo curru peragrarē oē hanc, lustrare fines, scrutari oīa diligen
ter, ascendere etiā in superū orbem, circuire terras, peruestigare
quodcunq; periculū perferre posset, nihil oīno incauti et inexplō

PALINVRVS.

rati relinquere, quæ cū multis in locis, at maxime ea solet efficere in terris Siciliæ, quæ magis etiã eū terrent propter magnas relictiones Tiphœi gigantis, quibus totã conquassat illam patriam. Nã postquã ipse ausus fuit bella inferre cœlo, iniecere superi eius corpori Trinacriã, sub qua ab omnibus vndiq; montib⁹ press⁹, & grauat⁹, conatur sæpe se attollere, impositaq; sibi reijcere. Pro indeq; magnos concitat motus, ac tantos quidem, vt hæc loca nostra concutiat grauiter & tremefaciat. Cogita nunc q̃ læta & optanda sit sors huius inferni tyranni, cuius tot diuiditur animus curis, tot propellitur tumultuationibus, quẽ tot oporteat precauere pericula, tot dispensare ministeria, omnia percensere, omnia corrigere, omnia, vel ipse gubernare, vel alijs gubernanda cõmittere. Attẽde rogo, & vel ex hoc vno collige eius fœlicitatẽ: Nã si me deficere contingeret huic nauiculario ministerio, quod ita necessarium, est (vt vides) necesse esset eum vices meas subire, ne alioquin deficiente portitore regno suo male succederet. Pa. Hoc profecto non modo verũ esse video, sed manibus etiam ipsis (vt aiunt) tango. Nam ea nocte qua alto somno grauatus e puppi i mare excussus fui, id continuo sensit Aeneas meus, qui errantẽ sine magistro nauem intelligens, gubernauit eam tota ipsa nocte, non indignatus, q̃ quæ sceptrum gestare solebant, remum etiam manus attrectarent. Ch. De magno eius germano nihil loquor, non me latet, quantos & ille labores ac curas sustinet. Sed id precipue scio, quum temeritate Phaetontis totus pene orbis conflagrasset, quan-

LVCIANI.

tum tunc regno suo tímuit, quantũ tota coeli mœnia circuit, et ne quid labefactũ víribus ignis currueret explorauit. Prætereo tertium fratrem moderatorem vndarũ, cuius plurimæ etiam ac maximæ curæ nõ facile explicari possent, sed presertim quæ sub illa q̃ Phaetontea cõflagratione ad summũ pœne vsq; ad exitiũ cũ toto regno suo eũ affecerunt. Pa. de hoc possum, quod oculis meis vidi, afferre testimoniũ, vidi equidem tempore illius quem supra retuli horrendæ apud Siliciã tempestatis, commotũ grauiter Neptunum, & ex alto prospicientẽ vocasse ad se Eurũ et Zephyrum, increpatís acriter eis pro tanta suscitata tempestate, placasse ocus oĩa atq; tranquilla reddidisse. Quod argumẽtũ præstat mihi euidentis plurimarũ (vt inquis) ac maximarũ, q̃ om̃ia in latissimò imperio suo paria sint, curarũ suarũ. Cha. Dic oro Palinure, putas ne iam beatã esse tyrannorum vitam? pa. Minime. Cha. Optares ne viuus eorũ sortem? Pa. vt quid optarẽ? in quo nihil omnino optandũ esse manifeste intelligo. Ch. Ergo certo eos arbitraris míseros. Pa. Non míseros modo sed omniũ etiã míserimos. Ch. Mirũ q̃ modo eos tanta frui beatitudine prædicabas. Pa. Quid mirũ si cæcus laudet tenebras, quas postea luci restitutus damnet. Ch. Vis vt & alia eorum mala tibi referã? Pa. Restant itẽ alia. Chr. & alia et grauiora. Pa. Quid audio, grauiora haud vnquam istud credã posse his quæ modo dixisti grauius aliquid addi. Ch. credes quũ audieris. Pa. Dic ergo. Vides vt appropinquamus iam rípx, non possum longiorate cũ iam facere verba. Pa. Rogo te mi Cha

PALINVRVS.

ron ne fallas auidissimā expectationē meam. Ch. An cetera
rū umbrarū quas in litore reliqui auidissimā etiā expectationem
ut fallam? Pa. Non diu moraberis, perge o mi Charon. Ch.
Immo diuinus q̄ soleo demoratus sum, sed lentus etiam nauiga-
ui propter te cuius fabulatione delectabar. Pa. Age ergo ut fa-
cis lentiorē protrahe nauigationē, ut quæ reliqua sunt dicenda
prosequi possis. Ch. Ea tandē tanta est tibi audiendi cupiditas?
Pa. Tanta. Ch. Morem tibi gerā, qua in re illud te scire veli,
q̄ plurimū miseram reddit mortalium vitam, instabilitas scilicet
& ruina rerū. Nam certum nihil & permanens in vita quisq̄ sibi
polliceri queat. Quomodo is beatus censebitur cui⁹ summā quā-
tumuis & plenam beatitudinem minima omnis disturbatio vio-
lare & auferre pōt? sane quū oīa apud mortales infirma atq̄ mu-
tabilia sint, nulla tamē infirmior fors est atq̄ mutabilior quā tyrā-
norum, quorū etiam cū maior sit exaltatio, & sublimata magis
status altitudo, magis est proinde (quū mutari eas contingat) ca-
sus & ruina. Unde tantæ tyrannorū proditiones, euerfiones, truci-
dationes, ut nemo eorum fere vnquā euaserit, qui non vel regno
depulsus, vel veneno necatus, vel cruenta aliqua & pessima mor-
te cæsus peremptus sit. Qui talem eorū vī vitā optabit? qui pro
modici temporis foelicitate (si tamen illa foelicitas appellanda sit)
tam tristi postea, tamq̄ amaro sine consumat. Horret animus di-
cere, nam ne credas his tantū mortales subiectos malis esse, sensi-
mus & horū magnam partem aliquando nos inferi, licet tam va-
lida nobis, & munita sit ciuitas, tam firma & præpotens, atq̄ om

LUCIANI.

nibus vndiq; præsidijs circumsepta. Nō possum sine dolore meminisse illius diei, qua Hercules heros ille fortissim⁹ hęc regna penetrauit, perfregit fores, inuasit Regem exterruit Reginā, quā & ante focij eius rapere adorti erant, abstraxit cerberū, vinctūq; & catenatum magna vi in orbem duxit, cōcessit loca omnia, trepidare omnes vmbrae atq; ipsos iudices fecit, me quoq; non modicum lesit, quē erepta cymba conto hoc meo percussit, pulsūq; grauitè in mediam paludem exturbauit, timui equidem tunc desolatum iri baratrum totum. Credidi tunc supremū Plutoni finē aduenisse regni, neq; minus illū cū coniuge in predam duci ad superos q̃ tartareū canē, sed paulo humanius cum eo actum est q̃ opinabar. Nam tandem sibi ac regno suo bene consultum est, neque tamen ita consultū est quā triplici custode suo se qui tam per necessarius erat spoliaretur, q̃ si opinionem meam quæ cōmunis erat fata coæquassent, tunc cernere fuisset, vtrum beator, vel meus, vel Plutonis tanti regis status esset. Ego quidem nihil ambigo, priuatos fuissē hac nauicula, hoc enim habeo tantū quod adimi mihi possit, priuatus etiā fuissē Rege meo, sed quotq̃t alios voluissē reges procul dubio inuenissē, qui ministerio meo indigentes seruitium meum perlibenter sibi delegissent, & fortasse hoc lucrifecissē, q̃ pro vetusta & attrita, qualem hanc intueris, nouam mihi & magis solidam lembum acquisuissē. At Pluto quantas opes quantos honores, quantum regnū amisisset, quantam in egestatem, quantam in calamitatem decidisset. Qui neq; par q̃ aliud regnū vtī parem ego vel meliorē nauim,

PALINVRVS.

neq; parem alium famulatum, vti parem ego vel mellorem dominum inuenisset. Excedo iam modum dicendi, sed si tempus sineret, narrare & quibus oī curis vexatus, quantoq; timore percussus propter bella Gigantum fuit summus Olympi rector. Cuius narratio maiorem etiam augeret eorum quæ supra dixi maiorum confirmationem. Pa. Haud opus est exemplis mihi. Nam nemo mortalium fuit, qui maiora q̃ ego vnquā viderit eorū malorū exēpla. Quid enī extitit his temporibus Troiano Rege maius? quid opibus suis cumulatus? Quid vrbibus munitius & pulchrius? & quid demum exitu tantorum bonorum tristius? quid crudelius? quid flebilis? Vidit infœlix pater tam arduum & longum bellum, tot cruentas mortes natorum suorum. Vidit euersam funditus & incensam urbē. Vidit latrantem coniugem, captiuatās nurus & filias? populationē tantarū diuitiarū, ipse quoq; quod vltimū restabat illi, senectutis suæ solatium Pyrrī ense confossus, & crudelissima morte consūptus est. Ch. q̃ melius me hæc nouit? qui cunctos hac scapha transuexi. A quibus & omnem calamitatem suam seriatim perdidici. Notus est abū de mihi Priamus, cuius cognitio acerbo casu, non potui non dolere. Notus est Troilus, notī Hector & Deiphœbus, nota est cætera tot filiorum ac neporum turba, notī innumerabiles qui illo bello perierunt Troiani pariter & Graij duces. Nota est infinita qui tunc occidit populorū manus. Nullo memini tempore longiorem interfectorum multitudinem huc descendisse, q̃ illo quo ita lassatus fui, vt præ multitudine oībus transuehendi minime

LUCIANI.

hæc cymba sufficeret, plane quid opus est tibi monitore ad aperiendas eorum misérias quas tu subiectas oculis tuis habuisti, quæ si præ angustia temporis liceret (iam enim video propius nos applicare ripæ) narrarem & milia aliorum tyrannorum, ex quibus cresceret etiam magis tibi opinio eorum calamitatis. Nam illud possum quod certo scio tibi verum confirmare, nullum fere me vidisse unquam tyrannorum huc descendentium (descendunt porro omnes) qui non vel alicuius veneni infectionem, vel magnas ulcerum cicatrices & sanguinolentæ alicuius mortis horrida signa pre se ferret. Ita mirum est videre, tot ac tantos necatos, confossos, cruentatos, trucidatos. Pa. Quis nunc tantis in malis tyrannum nunquam esse optabit? quis imperia assequi quereret quæ iam certius certo cognosco magis fugienda etiam quam Medusæum caput. Ch. Audisti quibus apud superiores tyranni malis torquentur, sed si intelligeres, quæ hic apud inferos grauiora etiam illis parantur, perhorresceres & longe magis eorum fortē. Pa. Ergo et alia hic tyrannis parant. Cha. Credis Palinure scelera que patrāt mortales hic aliquando impunita esse? Pa. Hoc modo animaduvertebā. Ch. Animaduertēdū est igitur tibi, quodcumque in vita peccat, pari demum post mortē & respondēte peccatis poena puniri. Nā ut capias quod dico, si tu Palinure artem tuam nauiculariam viuens male exercueris, si in dñm tuū mali quicquid, vel cogitaueris, vel commiseris, si inaudiens dicto suo extiteris, inuenies hic tibi preparatas his quæ deliqueris si les poenas. Pa. Nihil profecto Charon scio, quod male egerim vel in do

PALINVRVS.

minū meū peccauerim, nisi somnolentā illam dormitionem, quā negligentī⁹ certe q̄p debebā me gessi, Nā magno in periculo nauī simul & dominū quē vehēbat meū reliqui nisi vigilantior ipse & cautior melius sibi cōsuluisset, sed poenarū satis tū ob hoc crasum peccatū meū etiā in vita recepi. Ch. Recipies etiā in morte, Ibis enim quū e nauī te demiserō ad seueros iudices nostros qui examinant & censent delicta omnīū. Ducent quoq; te in examinationē scrutabunturq; crimīa tua, Videor vero videre, qualē te iudicabunt pēnā subiiciendum. Pa. Qualis? Ch. Parem peccato tuo tibi poenam statuent. Nam quū somno peccaueris, æterno etiā te somno damnabunt. Pa. Dormiam ergo in æternum? Ch. Ita puto nisi grauius sit aliud peccatū tibi. Pa. sic mites habeam iudices, vt nō sit grauius aliud mihi. Ch. Nullam ergo nisi somni pēnam patieris. Pa. non hęc grauis pēna mihi videtur. Ch. Neq; asinis etiā & bobus, ac magnis & excellētī aliqua virtute peditis viris grauissima existimatur. Pa. quas vero dic poenas perferent tyranni? Ch. Audis tot clamātes & lamentantes voces, tot horribicos planctus, tantum stridorem ferri, tot tractus catenarum. Pa. Delectabat me adeo ermocinatio tua, vt his minime animū intenderem, sed quid audio tā triste atq; horrendū, quod prae horrore pēne aures meae sustinere non pnt? Ch. Sunt hęc quæ audis tormenta tyrannorū. Nū quū illi in vita carcere quenq; incluserint, spoliauerint, flagellauerint, trucidauerint, in summū luctū, ī summā egestatē, & calamitatem deduxerint, damnati sunt etiā ab incorruptis iu

LVCIANI.

dicibus ad perferendas pares poenas. Ideo teterrimis quoque carceribus inclusi, spoliati, flagellati, rorati, caesi membratim, ac mille atrocissimis mortibus cruentati, tantos edunt, quantos audis gemitus, tantum luctum, tot ac tantos reboatus, clamores atque eiulatus. Pa. Dic etiam mihi Charon an his poenis plectuntur, qui magni atque primarii tyranni assistunt. Ch. prorsus hisdem. Nam suasu & consilio eorum maxime committunt tyranni scelera sua. Pa. An & in vita illi beati? Ch. Non secus ac tyranni quibus assistunt, nam hisdem quoque malis subiecti sunt, eadem enim sunt in eos populorum odia, maiora etiam inter se, eedem curae, eadem pericula, & quod miserabilius est, deiciuntur saepe a tyrannis suis, & vix carcere, vel morte aliquando pessima afficiuntur. Pa. Tanta est ergo tamque generalis omnium calamitas. Vllam vero prorsus esse putas hominum sortem quae beata duci possit? Ch. Immo beatos aliquos non nego fuisse mortales, sed parraros tamen. Pa. Quos parraros? Ch. Qui amore virtutis & litterarum, contempserunt cetera mundi bona Qui se innocuos, puros, castos, integros, incorruptos, conseruantes, extulerunt animum altius ad gustandam diuinam excellentiam, humana quasi sordida & abiecta relinquentes. Nam virtus per se tam dulcis, tamque iocunda res est, ut incredibiles amatoribus suis afferat voluptates Tam nobilis & prestans est eius possessio, ut summa quadam vbertate ditet possessores suos. Quam qui vere est assequutus nihil preter litterarum studia dulce, nihil preter dei cognitionem habet amabile, quae tantum predulcia sibi bona, stabilia, perpetua, incorrupta praelegit, custodit, amplectitur.

PALINVRVS,

Reliqua vero mundi supremo tandē gustū amara, infirma, momentanea, corruptibilia, fūco mēdantiora, hilo ianiora, hilla ieiuniora papīs volantib⁹ leuiora fugit, cōtēnit, abijcit, ꝑculcat, cōtērusq; seipso ac honestissimis suauissimisque studijs suis, totū nihilī mūdū ducit, ruentē etiā non formīdat. In his recreat̃, refocillať, lætā & iocundā agit vitā, ridet tantas hoīm tanq; stultas & vltro sibi quæstias anxietates, tot ineptias, tot cassos labores, tot inanes curas, nemini nocet, nemini molestus est. Laudant eū oēs, predicāt, admirant̃, beneuolentia cōplectūt̃, fauore prosequunt̃, q̃ vere hic beatus est qui conscientiae suae innocentia et integritate fruīt. Qd̃ primū est & dulcius oībus, bonus, securusq; sui nullo timore angit̃, nulla angustia torqueť, nō timet largas (quib⁹ caret) quasq; nihilī facis diuitias sibi a potentiorib⁹ eripi. Nō timet a quocūq; se ledi, qui nec quenq; se lesisse certo intelligat, q̃ vere hic foelix est q; tot tantisque semotus curis & periculis, tantarū vacuus perturbastionū, sibi semper alijsq; iocundus, lætē semper & oībus quotquot sunt mūdī honestis, et his etiā quæ cælibū cōmunes sunt perfruat̃ voluptatibus, qui humaniorib⁹ sanctioribusq; deditus studijs, cōtemnat oīa, contemnensq; omnia possideat. Nā is possidere oīa videt̃, nō qui omnibus abundet, sed cui nihil deficiat. Porro, illi nihil deficit qui nihil concupiscit. Concupiscens autem nihil, contemnit omnia. Contemnensq; ita id assequitur quod desiderat. Desyderio vero suo frui ea demum vera & sola beatitudo, beatorumque omnium plenitudo est. Pa. Hi ergo quum nihil mali egerint, poenarum etiā nihil patiuntur.

PALINURVS.

Ch. Nihil prorsus, immo propter transactam bene vitam meritū magnū assequuntur. **Pa.** quid? **Ch.** Vel coeli sunt incolæ, cōmunicantq; æternum illis cœlestibus bonis. Vel si huc descendunt, mittuntur in elisium, quī locus ē quietis ac deliciarū, vbi sedes fortunatæ, campi aperti, latī, omniū omnino poenarū expertes. **Pa.** O si mihi ad mortales redire aliquādo contingeret, in-
clamarē q̄ magna possem voce, admonerem pro suo quēq; of-
ficio & dignitate, accusarē tātā laborū frustrationē, tantā curarū
vāitatē, tot corruptas opiniones, peruersaq; iudicia sed q̄ maxie
increparē, quī, vel magistratu quopiā magno, vel imperio ceteros
antecedūt, ostenderē tanta quæ antea ignorabā, sed te docen-
te tūc intelligo mala eorū grauissima, dictū horribilia, reuocarē
omnes a vitijs, ab inferendis iniurijs ad meliorē victum, a super-
flua agēdarū rerū cura, intēderē desyderiū virtutis, laudarē inno-
centiam, predicarem frugalitatē, exhortarer cūctos ad bene, gra-
uiter, castigatēq; viuendū, ad se cognoscendū ad contemnendū
tot caduca & somni cuiusdam, vel vmbre magis similia mundi
bona inuitarem ad honestas artes, ad ingenuas exercitationes, ad
studia litterarum, ad spem, ac contemplationem diuinæ bonitatis
Ch. Et recte sane, sed vides & ripam attigisse, egredere iam.
Pa. Etiam egressus sum. Ad iudices eo, placidam opto tibi sp-
nauigationem, salue o Charon & vale. **Ch.** Ego ad reliquas
vmbras redeo, placidos opto tibi semper iudices, salue o Palinur-
e & Vale,

HERCVLES.

¶ Luciani Hercules Locutores Diogenes Hercules. Diogenes

Vnquid Hercules ipse est, haud quisq̃ me Hercule

N alius, arcus, claua, pellis leonina, magnitudo ipsa, to

tus deniq̃ Hercules est, igitur e vita decessit, qui Ios

uis fuerat filius? dic quaeso o praclarissime mortuus ne es? Ego

enim quum terræ superessem tibi haud secus q̃ deo sacrificauit.

Her. Recte quippe sacrificasti. Hercules enim ipse in coelo vna

cum dijs immortalibus consistit. Eben apud se habens cruribus

formosissimam. Ego vero qui te alloquor sua sum vmbra. Di.

Quid nam dicis amabo vmbra ipsius dei? Her. Fieri enim po

test altera eum ex parte deum esse. Altera vita decessisse. Dio.

Vtiq̃. Her. Ille enim nequaq̃ mortuus est. Sed ego dumtaxat

qui sui sum imago. Dio. Perpende nunc peroptime te ipsum

pro sua virili parte Plutoni tradidisse. Her. Sic res se habet.

Dio. Quo pacto igit̃ callidissimus quū sit Aeacus, te eū nequa

quā esse non nouit. Sed admisit tanquā subinductū Herculem?

Her. Quoniam sibi sum perquā similis. Dio. Vera autumas

nam persimilis, vt ille ipse sis. Caueas igitur ne contra sit, tu qui

dem Hercules existas. Imago vero apud deos immortales Ebē

in vxorem duxerit. Her. Audax nimium es atq̃ loquax, et nī

si ab argutis quas in me intulisti desinas, senties q̃ primum qua

lis dei imago sim, arcus enim nudus est atq̃ paratus. Dio. Cur

autem de cætero te timeam, quum semel mortu⁹ sis. Sed per tuū

Herculem dic quaeso, dum ille viuebat, eras ne vna secū, & tunc

imago existens, aut vnus quidem eratis in vita, postea quā e vita

E

LVCIANI.

decessistis separati, ille quidem ad deos immortales aduolauit, tu vero umbra ut dignū videē, ad inferos aduenisti? HER. Et si fas equidē foret nequaquā responderi viro sophisticē percunctanti, attamen aures quoque ad hoc porrigas. Quicquid enim Amphitrionis in Hercule erat, id ipsum morte affectū est, quod nempe, ego sum ut dixi totū, quod autem Ioui attineret est cū, dijs immortalibus constitutū. Dio. Perspicue nunc intelligo, Autumas enim eadē vice Alcmenā duos peperisse Hercules vnū quidē ex Amphitrione, alterū vero ex summo Ioue, ex quo factum est, ut gemini vnus matris utero lateretis. Her. Nequaquā o in sane idem profecto ipsi eramus ambo. Dio. Neque adhuc ad intelligendū id facile est, duos Hercules in vnū esse compositos, nisi quis diceret vos tanquam hypocentaurū in vnum fuisse copulatos, hominē videlicet atque deū. Her. Nonne sic tibi homines componi videntur animo & corpore? unde quid prohibet animū quidē ipsū ex summo Ioue natū adesse cœlo, me vero mortālē ad inferos aduenisse? Dio. utique eleganter hæc disseruisti, si corpus hac tempestate esses, sed incorporea es imago, itaque periculū est, te triplicē iā fecisse Herculem. Her. Quo nā mō triplicē? Dio. Hoc quidē modo, nam si vnus in cœlo existit, tu vero apud nos imago. Corpus autē apud tumulū iā in puluerē versum, hæc tria iam confecta sunt. Animaduertas igitur velim quē tertiū corpori esse intelligas partē. Her. Audax es atque sophista, sed quod nomen tibi est, qui huc aduenisti? Dio. Diogenis Sinopæ imago, ipse autem per ipsum Iouem minime cum dijs me immortalē

VIRTUS.

libus, sed cum mortuorum optimis constitui. Homerum atque huiusmodi fabulas deridens.

¶ Luciani Virtus Dea locutores Virtus Mercurius. Mer.

Irtus dea per epistolas orauit modo, ut ad se irem.

v Eo percontes quidnam me velit, illico ad Iouem redi-

bo. Vir. Salue Mercuri ago tibi gratias, quando

quidē tua in me pietas, atque benignitas efficit, ut non penitus d

spēcta ab omni cætu deorum sim. Mer. Exspecto quid narres,

tu modo per breues narrationes facito, nam edixit, ut confestim

ad se redire Iuppiter. Vir. Etiam ne tecum nobis non licebit nostras

erumnas exponere? Quos igitur habeo vitores iniuriarum si non

modo apud ipsum maximū Iouē, verū et apud te, quē semper in

fratris locū habui, colui, obseruaui, condolendi facultas negat.

O me miserā ad quos confugiā? Unde auxiliū petam? Equidē

cū ita despiciar malo esse truncum aliquē quā deā. Mer. Tandē

affare, dū pbeo operā. Vir. Vidē quā sim nuda & sœda? Hoc

ita ut sim, efficit fortunæ deæ impietas atque iniuria. Aderā sane or-

nata apud elisios campos inter veteres illos amicos. Platonem, s.

Socratem, Demosthenē. Ciceronē, Archimenidem, Policletē,

Praxitelem, & eiusmodi viros doctos qui me, dum vitā agebāt,

pīssime atque religiosissime coluere. Interea loci, cum iam non pau-

ci salutatum ad nos aduolassent e vestigio fortuna dea in-

solens, audax, temulenta, procax, maxima armatorum

turba conseptra atque stipata propoperans ad nos iactabunda,

En inquit plebeia, tu ne maioribus dijs aduentantibus, non

LVCIANI.

vitro cedis? dolui iniuriam nobis immeritis eo pacto fieri. Ac
 non nihil ira concitata inquā, neq; tu maxia dea his verbis me ple-
 beiam efficies, neq; si maioribus cedendum est, tibi turpiter cedē-
 dum cēseo. Illa vero illico in conuitium sese effert aduersum me,
 Prætereo hic quas cōtumelias in me primū, dum hæc inter nos
 geruntur, effuderit. iccirco Plato Philosophus cœpit contra nōs
 nulla de deorum officijs disputare, illa excādescens, apage te hinc
 verbose inquit. Non enim decet seruos deorum causam suspice-
 re, ceperat & Cicero orator plura valde suadere, at ex turba ar-
 matorum erupit. M. Antonius præpotens latera illa sua disglā-
 diatoria ostendens, grauissimumq; pugnum in os Ciceronis in-
 iecit, hinc cæteri mei amici perculsi metu, fuga sibi propere consu-
 luere, neq; enim Policletes peniculo, aut Phidias scalpro, aut Ar-
 chinides Oroscopo, aut cæteri inermes aduersus audacissimos ar-
 matos, eosq; prædis atq; homicidijs suetos bello ad se tuendos
 valebant. ergo me infœlicissimam ab ipsis dijs omnibus, qui tum
 aderant, atq; hominibus desertam pugnis ac calcibus totam con-
 fregere, vestes meas diripere, in lutum prostratam reliquere,
 demum abiire ouantes. Ego vero ita confecta cum primum licu-
 it conscendi huc, vt I. O. M. his de rebus facerem certiores, iam
 quidem mihi, vt intromittar expectanti mensis elapsus est, dūq;
 id vt impetrem omnes deos exeuntes atq; redeuntes precor, no-
 uas semper aliquas excusationes audio. Aut deos aiunt vacare,
 vt in tempore cucurbitæ florescant. Aut curare, vt papilionibus
 alæ perpulchræ pictæ adsint. Quid igitur? ne vero aliquid sem-

VIRTUS.

per habebunt negotij: quo non exclusas teneant ac floccipendant: Tum etiam & villicus suscepit curam dudum ne cucurbitæ suæ pereant. Nos tamen neque dijs neque hominibus cordi sumus. Has ob res te iterum atque iterum precor obtestorque Mercuri, qui semper apud deos ipsos interpret es extitisti. & ut causam hanc meam iussissimam atque piissimam aspicias, ad te confugio te supplex oro, in te omnis mea est spes, atque expectatio. Da queso operam, ne, dum a vobis excludor, ipsis quoque mortalibus sim ludibrio. Nam erit quidem deus deorum ordini, ubi homunculi me tam & si infirmam deam floccipendant. Mer. Audiui doleo, verum pro vetere nostra amicitia vnum admoneo, duram nimis atque difficilem causam te aduersus fortunam suscepisse. Nam & Iuppiter ipse, ut ceteros omittam deos, cum se ob accepta beneficia nimium fortunæ debere sentiât, illius vires neque potentiâ veretur. Ea enim ad cœlum dijs ascensum prestitit, atque ubi velit, valens sua armatorum manu eiciet. Qua de re si sapias inter plebeios deos ignota, quoad fortunæ odium extinctum sit, latebis. Vir. Aeternum latitandum est, ego & nuda, & despecta ab eo.

Lipsiæ ex ædibus Valentini Schumacheri

Anno domini Millesimo quingentesimo vigesimo.

E 11j

